Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2193

[Total No. of Pages : 1

[6452]-1

M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
CC-1 : भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये : भाग - 1
(2019 Pattern) (Semester - I) (10401)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) मुद्रितशोधनाची आवश्यकता सांगून प्रमाणलेखनात मुद्रितशोधनाचे महत्त्व अधोरेखित करा. **[10]**

किंवा

प्रमाणभाषा : संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.2) दिवाळी अंक, विशेषांक इ. चे संपादन करताना कोणकोणत्या बाबी विचारात घ्याव्या लागतात. ते सविस्तर लिहा. **[10]**

किंवा

ग्रंथ प्रकाशनातील टप्पे विशद करा.

प्र.3) दृक-श्राव्य माध्यमासाठी मुलाखत घेण्यासाठी कोणकोणती पूर्वतयारी करावी लागते, ते लिहा. **[10]**

किंवा

मुलाखत घेण्यामागील प्रयोजने स्पष्ट करा.

प्र.4) अर्जाचे विविध नमुने उदाहरणासह लिहा. **[10]**

किंवा

संगणकीय पत्रव्यवहारासाठी तंत्राचे उपयोजन कसे केले जाते, ते लिहा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) प्रमाणभाषा

ब) ISSN ची माहिती लिहा.

क) मुलाखतकाराची कौशल्ये

ड) परिभाषेचे महत्त्व

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2194

[Total No. of Pages : 1

[6452]-2
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
CC-2: मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स. 1818 ते इ.स. 1920)
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (10402)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* साहित्य निर्मितीमागील प्रेरणा व प्रवृत्तींचा कालिक संदर्भ स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्येतिहासाच्या कालखंडाची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.*2)* अर्वाचीन कालखंडाची सामाजिक, धार्मिक आणि वाङ्मयीन पार्श्वभूमी सविस्तर स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

अव्वल इंग्रजी कालखंडाला भाषांतरयुग का म्हणतात ते स्पष्ट करा.

प्र.*3)* 1818 ते 1874 या कालखंडातील वृत्तपत्र व नियतकालिके यांचा सविस्तर परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

इ.स. 1818 ते 1874 या कालखंडातील महात्मा फुले यांच्या सामाजिक कार्याची सविस्तर ओळख करून द्या.

प्र.*4)* इ.स. 1818 ते 1920 या कालखंडातील कविता या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप व वाटचाल लिहा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1874 ते 1920 या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक, व राजकीय सुधारणांचा साहित्यावर कसा प्रभाव पडला सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) मुद्रणकला

ब) लोकहितवादी आणि शतपत्रे

क) सुधारणावादी दृष्टिकोन

ड) बोधकथा

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2195

[Total No. of Pages : 2

[6452]-3
M.A. (Part-I)
MARATHI (मराठी)
ऐतिहासिक भाषाविज्ञान
(2019 Credit Pattern) (Semester-I) (10403)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) मराठी भाषाविकासाचे कालिक टप्पे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भाषिक परिवर्तन संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.*2)* खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषा उत्पत्तीविषयक विविध उत्पत्ती स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भाषाभ्यासाच्या विविध पद्धतींचा परिचय करून द्या.

प्र.*3)* खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषा : एक संदेश प्रणाली ही संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

ब) भाषाकुल संकल्पना स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्र.4) खालील दोन प्रश्नांपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 200 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) भाषाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) होन्‍र्ले यांचा अंतर्वर्तुळ–बहिर्वर्तुळ सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.5) खालील चार टीपांपैकी कोणत्याही दोन टीपा 100 शब्दांत लिहा. **[10]**

अ) ऐतिहासिक भाषाभ्यास पद्धती

ब) आदान प्रक्रिया

क) स्वनपरिवर्तन

ड) अर्थपरिवर्तन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2196

[Total No. of Pages : 1

[6452]-4

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP-4: ग्रामीण साहित्य

(2019 Pattern) (Semester - I) (10404)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) ग्रामीण साहित्यप्रवाह निर्मितीची कारणे विशद करा. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्याचे देशीपण थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.2) ग्रामीण समाजातील स्थित्यंतरे व ग्रामीण साहित्य यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्यातून व्यक्त होणारी सामाजिक बांधिलकी सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.3) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील 'ग्रामीण कथा' या वाङ्मय प्रकाराचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्य चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.4) ग्रामीण बोलींच्या वापराने ग्रामीण साहित्य समृध्द झाले आहे. चर्चा करा. **[10]**

किंवा

ग्रामीण साहित्याचे आशयविश्व स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) ग्रामीण साहित्याचे विषय

ब) ग्रामीण कवी : इंद्रजित भालेराव

क) 'ग्रामीण' आणि 'नागर' यातील भेद

ड) ग्रामीण साहित्याचे वेगळेपण

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2197

[Total No. of Pages : 1

[6452]-5

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासक्रम पत्रिका-4 (ऐच्छिक)

(ii) मराठी वाङ्‌मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1818)

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (Optional Paper) (10405)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* साहित्याच्या संस्कृतीलक्ष्यी अभ्यासाची आवश्यकता स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'परकीय आक्रमणामुळे महाराष्ट्रीय संस्कृतीत बदल झाला' हे विधान स्पष्ट करा.

प्र.*2)* मध्ययुगीन कालखंडातील धर्मसंप्रदाय आणि त्यांच्या वाङ्‌मयाचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

वारकरी संप्रदायाच्या सामाजिक कार्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*3)* मध्ययुगीन कालखंडातील वाङ्‌मयाच्या आशयाचे वेगळेपण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मध्ययुगीन वाङ्‌मयाच्या प्रेरणा विशद करा.

प्र.*4)* पेशवेकालीन लावणी वाङ्‌मयाचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

समर्थ संप्रदायाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*5)* खालीलपैकी दोहोंवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) नाथ संप्रदायाचे वेगळेपण

ब) मराठी भाषेचा उगम

क) मध्ययुगीन कालखंडातील समाजवास्तव

ड) पंडिती काव्याची वैशिष्ट्ये

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2198

[Total No. of Pages : 1

[6452]-6
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
CBOP-4: तौलनिक साहित्याभ्यास : भाग – 1
(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (10406)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) अ) तौलनिक साहित्याभ्यासाची संकल्पना व स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ब) एककालिक व भिन्नकालिक तुलनापद्धतींची चर्चा करा.

प्र.2) अ) दोन परकिय भाषांमधील साहित्यकृतींची तुलना करताना कोणत्या गोष्टी लक्षात घेणे आवश्यक असते. याची चर्चा करा. **[10]**

किंवा

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासातील फ्रेंच संप्रदाय व रशियन संप्रदाय यांची ओळख करून द्या.

प्र.3) अ) तौलनिक साहित्याभ्यासातील जर्मन आणि अमेरिकन संप्रदायाची चर्चा करा. **[10]**

किंवा

ब) तौलनिक साहित्याभ्यासातील विविध भारतीय संप्रदायांची चर्चा करा.

प्र.4) अ) वाङ्मयीन कालखंडाचा अभ्यास याबाबत सविस्तर विवेचन करा. **[10]**

किंवा

ब) भारतातील बहुभाषिकत्त्व आणि बहुसांस्कृतिकतेची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही 2 टिपा लिहा. **[10]**

अ) तौलनिक साहित्याभ्यास या विषयात योगदान देणारे मराठी भाषेतील अभ्यासक

ब) वाङ्मय प्रकारांचा अभ्यास

क) तौलनिक साहित्य व सामाजिक चळवळी

ड) केंद्रवर्ती व केंद्रोत्सारी तुलनापद्धती

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2199

[Total No. of Pages : 1

[6452]-7

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP-4: वाङ्मयेतिहास लेखनविद्या : भाग - 1

(2019 Pattern) (Semester - I) (ऐच्छिक) (10407)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* वाङ्मयेतिहासाची चिकित्सा म्हणजे काय? **[10]**

किंवा

वाङ्मयेतिहासाच्या भारतीय संकल्पनेचा उदय विशेद करा.

प्र.*2)* वाङ्मयेतिहास व अन्य प्रकारचे इतिहास यातील भेदरेषा स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

वाङ्मयेतिहास लेखनासंबंधीच्या उत्पत्ती स्पष्ट करा.

प्र.*3)* वाङ्मयेतिहास लेखनाचे स्वरूपावरून पडणारे दोन प्रकार विशेद करा. **[10]**

किंवा

वाङ्मयप्रकारलक्ष्यी वाङ्मयेतिहास म्हणजे काय? स्पष्ट करा.

प्र.*4)* प्रदेशनिष्ठ आणि भूगोलनिष्ठ वाङ्मयेतिहास म्हणजे काय? स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

वृत्ती प्रवृत्तीनूसार वाङ्मयेतिहास म्हणजे काय? स्पष्ट करा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) वाङ्मयेतिहास सामग्री

ब) वाङ्मयेतिहासाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

क) बृहद वाङ्मय इतिहास

ड) वाङ्मयेतिहास स्वरूप

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2200

[Total No. of Pages : 1

[6452]-8
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
CBOP-4: मराठी व्याकरण : भाग – 1
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - I) (10408)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) भाषा आणि लिपी यांचा सहसंबंध सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) भाषा संकल्पना स्पष्ट करून देवनागरी लिपी आणि मराठी भाषा याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) जोडाक्षर लिहिण्याच्या पध्दती आणि प्रकार विशद करा.

ब) 'विभक्तीविचार' ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) संधीचे प्रकार सविस्तर लिहा.

ब) स्वरसंधी ही संकल्पना स्पष्ट करून स्वरसंधीचे नियम सविस्तर लिहा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) विकारी शब्दांच्या जाती सविस्तर विशद करा.

ब) शब्दांच्या जाती या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) मराठी भाषेच्या व्याकरणाचे स्वरूप

ब) मराठी वर्णमालेचे विशेष

क) शब्दसाधिते

ड) विभक्तीचे अर्थ

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2201

[Total No. of Pages : 2

[6452]-9

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CC-5 : भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये : भाग – 2

(2019 Pattern) (Semester - II) (20401)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) भाषांतराचे विविध प्रकार, सोदाहरण स्पष्ट करा.

ब) खाली दिलेल्या उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा.

Science has made our life more miserable. Hurry, Worry and unrest are the salient features of the civilization fostered by Science. Our forefathers were never so unhappy and discontented as we are today. There is perpetual unrest in our life Although science has enabled us to produce enormous wealth we have not been able to remove poverty. A large part of world population is living in slums, is diseased and underfed. The problem of unemployment is more acute than ever before. The gifts of Science in the sphere of weapons threaten humanity with total destruction. Science has increased our dependence on machines. Goodness, that is the real source of human happiness, has been completely eroded by science. This it can be said that science has, indeed, destroyed our peace and happiness, while it has given powers fit for the goods.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) 'निवेदनशैली कार्यक्रमावर प्रभाव टाकते' या मताची चर्चा करा.

ब) कार्यक्रमाचे नियोजन करतांना कोणत्या बाबी विचारात घ्याव्या लागतात, ते सांगा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) जनसंपर्काचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

ब) कंपन्यांसाठी जनसंपर्काचे महत्त्व व आवश्यकता विशद करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) वाङ्मयीन प्रकल्प लेखनातील घटकांची सोदाहरण माहिती लिहा.

ब) प्रकल्प लेखनातील समस्या व उपाय यांची चर्चा करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) भाषांतराचे महत्त्व

ब) निवेदन – शैली

क) जनसंपर्क कौशल्याची तंत्रे

ड) प्रकल्प लेखनातील संदर्भ नोंदी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2202

[Total No. of Pages : 2

[6452]-10

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CC-6: मराठी साहित्याचा इतिहास (इ.स. 1920 ते 2010)

(2019 Pattern) (Semester - II) (20402)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील 'कथा' या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप व वाटचाल स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1920 ते 1945 या कालखंडातील साहित्याच्या प्रेरणा व प्रवृत्तींचे स्वरूप विशद करा.

प्र.2) इ.स. 1945 ते 1960 या कालखंडातील सामाजिक, धार्मिक, राजकीय स्थित्यंतरे व साहित्य यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1945 ते 1960 या कालखंडातील नवसाहित्य व नवसमीक्षा यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.3) साठोत्तरी साहित्य प्रवाह आणि साहित्य चळवळींचा सहसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1960 ते 1990 या कालखंडातील 'कांदबरी' या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप व वाटचाल विशद करा.

प्र.4) इ.स. 1990 ते 2010 या कालखंडातील साहित्याच्या प्रेरणा व प्रवृत्ती स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1990 ते 2010 या कालखंडातील सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) विभावरी शिरूरकर यांच्या कादंबऱ्या

ब) कथाकार व्यंकटेश माडगूळकर

क) दलित साहित्य

ड) जागतिकीकरण आणि कविता

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2203

[Total No. of Pages : 1

[6452]-11

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CC-6: समाजभाषाविज्ञान

(2019 Pattern) (Semester - II) (20403)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) भाषा आणि सांस्कृतिक व्यवस्था यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

प्रमाणभाषा आणि बोली यांच्यातील साम्य-भेद स्पष्ट करा.

प्र.2) भाषा आणि सांस्कृतिक परंपरा - परस्परसंबंध लिहा. **[10]**

किंवा

विविध सामाजिक स्तर आणि भाषा यांचा अनुबंध स्पष्ट करा.

प्र.3) क्रिऑल भाषा निर्मितीच्या संदर्भातील सिध्दांताचा परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

भाषिकसापेक्षतावादाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.4) भाषेचा लिंगसापेक्षविचार स्पष्ट करून स्त्रियांची भाषा आणि पुरूषांची भाषा याविषयी चर्चा करा. **[10]**

किंवा

भाषेचे संस्कृतीसापेक्षत्वाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) औद्योगिक क्षेत्रातील भाषा

ब) समाजभाषाविज्ञान आणि वयोगट

क) पिजीन भाषा

ड) भाषा आणि सांस्कृतिक व्यवस्था

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2204

[Total No. of Pages : 1

[6452]-12

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP-8: दलित साहित्य

(2019 Pattern) (Semester - II) (20404)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) दलित साहित्य म्हणजे काय? ते सांगून दलित साहित्याच्या निर्मितीची कारणे स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

दलित साहित्याच्या विविध प्रेरणा स्पष्ट करा.

प्र.2) जातवास्तव आणि वेदनेचे दर्शन दलित आत्मकथनांमधून कसे घडते ते सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भारतीय समाजव्यवस्थेतील दलितांचे स्थान स्पष्ट करा.

प्र.3) स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील 'दलित कविता' या वाङ्मय प्रकाराचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

दलित साहित्यातून प्रकट होणारे आत्मभान स्पष्ट करा.

प्र.4) दलित साहित्याचे भाषिक योगदान स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

दलित साहित्याचे आशयविश्व स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) दलित साहित्य संकल्पना

ब) दलित साहित्यातील जातवास्तव

क) अण्णा भाऊ साठे यांची कथा

ड) दलित साहित्यातील बोलीचे स्थान

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2205

[Total No. of Pages : 1

[6452]-13

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

मराठी वाङमयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी – 1818 ते 1960

(2019 Credit Pattern) (Semester - II) (20405)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) 'मराठी निबंध परंपरेने महाराष्ट्राला वैचारिक अधिष्ठान दिले' या विधानाची चर्चा करा. **[10]**

किंवा

'इंग्रजी राजवटीने मराठी समाज जीवनात अनेक प्रकारची स्थित्यंतरे घडवून आणली' सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.2) 'भाषांतरित वाङ्मय ही अव्वल इंग्रजीतील अपरिहार्य सांस्कृतिक घटना होती' या मताची चिकित्सा करा. **[10]**

किंवा

एकोणिसाव्या शतकातील सुधारणावादाचे दर्शन तत्कालीन वाङ्मयातून कसे घडते, ते सांगा?

प्र.3) नव्या स्त्रीचे दर्शन वा.म. जोशी, मामा वरेरकर व आचार्य अत्रे यांच्या साहित्यातून कसे घडते, ते स्पष्ट करा? **[10]**

किंवा

मराठी साहित्य समाजाभिमुख करण्यात महात्मा फुले यांच्या विचारांचा मोठा वाटा आहे चर्चा करा.

प्र.4) स्वातंत्र्य आंदोलनाचा मराठी साहित्यावर कितपत परिणाम झाला ते स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मराठी साहित्यात 1920 नंतरचे गाजलेले वाद कोणते? त्यातील जीवनवादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) केसरी आणि सुधारक

ब) केशवसुतांची कविता

क) हरिभाऊ आपटेंची कादंबरी

ड) गोपाळ गणेश आगरकर

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2206

[Total No. of Pages : 1

[6452]-14

M.A. - I

MARATHI (मराठी)

तौलनिक साहित्याभ्यास : भाग – 2

(2019 Credit Pattern) (Semester - II) (20406)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) तौलनिक साहित्याभ्यासातील प्रभव आणि प्रभाव या संकल्पनातील भेद सांगा. **[10]**

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासातील आदान प्रदान संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.2) 'भारतीय साहित्य' संकल्पनेची वैशिष्ट्ये सांगा. **[10]**

किंवा

विश्व साहित्याचे स्वरूप विशद करा.

प्र.3) तौलनिक साहित्याभ्यासाचा तत्वज्ञान या ज्ञानशाखेशी असलेला अन्वय स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यास आणि मानववंशशास्त्र यांचा परस्परसंबंध सांगा.

प्र.4) कोसला आणि द कॅचर इन द राय या साहित्यकृतीच्या नायकांच्या व्यक्तिमत्त्वातील साम्यभेद सांगा. **[10]**

किंवा

जिणं आमूचं आणि जूठन मधील व्यक्तिचित्रांचे स्वरूप सांगा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) प्रभाव संकल्पनेची वैशिष्ट्ये

ब) राष्ट्रीय साहित्य संकल्पना

क) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि संस्कृती

ड) जीणं आमुचं मधील दुःख

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2207

[Total No. of Pages : 1

[6452]-15

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

CBOP-4 (ऐच्छिक)

वाङ्मयेतिहास लेखनविद्या : भाग – 2

(2019 Pattern) (Semester - II) (20407)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) बहुभाषिक राष्ट्रातील वाङ्मयेतिहासलेखन प्रक्रियेचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

भारतीय वाङ्मयेतिहास संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.2) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहासलेखनातील समस्या व अडचणींचा परामर्श घ्या. **[10]**

किंवा

आधुनिक मराठी वाङ्मयेतिहासलेखनातील समस्या व अडचणींचा परामर्श घ्या.

प्र.3) ह.श्री. शेणोलीकर, ल.रा. नसिराबादकर, आणि म.गो. रानडे यांच्या वाङ्मयेतिहासलेखन कार्याचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

वि.ल. भावे लिखित 'महाराष्ट्र सारस्वत' या वाङ्मयेतिहास विषयक ग्रंथाचा परिचय करून द्या.

प्र.4) 1947 पर्यंत मराठी वाङ्मयेतिहास विचारांची वाटचाल स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मराठी वाङ्मयाचे हिंदी भाषेतील वाङ्मयेतिहासलेखन स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) स्वातंत्र्यपूर्व मराठी वाङ्मयेतिहास विचार

ब) गो.म. कुलकर्णी यांचे वाङ्मयेतिहासलेखन विषयक कार्ये

क) माटे – बेडेकर वाद

ड) वाङ्मयेतिहास लेखनातील तांत्रिक अडचणी

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2208

[Total No. of Pages : 1

[6452]-16

First Year M.A.

MARATHI (मराठी)

CBOP-8: मराठी व्याकरण : भाग - 2

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - II) (20408)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) समासाचे प्रकार उदाहरणासह लिहा.

ब) प्रयोग संकल्पना विचार सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) केवलवाक्य, संयुक्तवाक्य, मिश्रवाक्य सोदाहरण स्पष्ट करा.

ब) वाक्यपृथक्करण संकल्पना उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) छंद म्हणजे काय ते लिहून छंदाचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) 'वृत्त' ही संकल्पना सविस्तर लिहा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) अलंकाराची संकल्पना स्पष्ट करून त्याची आवश्यकता लिहा.

ब) अभिधा, लक्षणा, आणि व्यंजना हे शब्दशक्तीचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) अलंकाराचे प्रकार

ब) गद्य पद्य लेखन फरक

क) वाक्यसंश्लेषण

ड) प्रयोगाचे प्रकार

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2209

[Total No. of Pages : 1

[6452]-21

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-9(4) : प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये : भाग - 1

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30401)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) प्रसारमाध्यमे म्हणजे काय? ते सांगून आशय निर्मितीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) श्राव्य माध्यमातील लेखनबंधाचा परिचय करून द्या.

प्र.*2)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) संपादकीय लेखाची संकल्पना स्पष्ट करून लेखकाच्या गुण विशेषांचा परामर्श घ्या.

ब) वृत्तलेखाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.*3)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) नभोनाट्याची संकल्पना स्पष्ट करून नभोनाट्याचे लेखनतंत्र विशद करा.

ब) निवडणूकीचे सामर्थ्य, मर्यादा व महत्त्व विशद करा.

प्र.*4)* खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) दृक-श्राव्य माध्यमांवर मुलाखत घेताना कोणत्या गोष्टींची काळजी घ्यावी लागते?

ब) संहिता लेखन करताना कोणती पथ्ये पाळावयाची असतात?

प्र.*5)* खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. **[10]**

अ) दूरचित्रवाणीवरील जाहिरात लेखन

ब) प्रसारमाध्यमांचे वर्गीकरण

क) बातमी लेखन

ड) सूत्रसंचालन (नभोवाणी)

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2210

[Total No. of Pages : 1

[6452]-22

M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CC-10(4): साहित्य समीक्षा
(2019 Pattern) (Semester - III) (30402)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) वाचकाची अभिरूची उन्नत करणे हे समीक्षेचे प्रयोजन कसे असते ते साधार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

समीक्षा म्हणजे साहित्यकृतीला दिलेला जाणता प्रतिसाद असतो या विधानाची साधक बाधक चर्चा करा.

प्र.2) आस्वादक समीक्षेचे स्वरूप व महत्त्व स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

समाजशास्त्रीय समीक्षा पध्दती व ऐतिहासिक समीक्षा पध्दती यांच्यातील फरक थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.3) आधुनिकतावादाचा परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

रूपवाद समीक्षा सिध्दांताचा सविस्तर परिचय करून द्या.

प्र.4) 1921 ते 1945 या कालखंडातील प्रमुख समीक्षकांच्या कार्याचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

1978 ते 2000 या कालखंडातील मराठी समीक्षेची वाटचाल स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **[10]**

अ) लेखकाची समीक्षा

ब) चरित्रात्मक समीक्षा

क) उत्तर – वसाहतवाद

ड) 1874 ते 1920 या कालखंडातील समीक्षा

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2211

[Total No. of Pages : 2

[6452]-23

M.A. (Part-II)

MARATHI (मराठी)

CC-11 : नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास: भाग-1

(2019 Pattern) (Semester-III) (30403)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) संत ज्ञानेश्वर लिखित हरिपाठाचे अभंगातील आशयसौंदर्य स्पष्ट करा.

ब) संत ज्ञानेश्वर लिखित हरिपाठातील अभंग क्र. 1 ते 5 या अभंगांचा परिचय करून द्या.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) रघुनाथ पंडित लिखित 'दमयंती स्वयंवर' या आख्यानकाव्याचे कथानक सांगा.

ब) रघुनाथ पंडित लिखित 'दमयंती स्वयंवर' मधील दमयंतीचे व्यक्तिचित्र रेखाटा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) महानुभाव पंथातील 'स्मृतिस्थळ' या ग्रंथाचा परिचय करून द्या.

ब) महानुभाव पंथातील 'स्मृतिस्थळ' या ग्रंथातील भाषा विशेष नोंदवा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) महानुभावांची वाङ्मय संपदा याविषयी सविस्तर लिहा.

ब) रघुनाथ पंडित लिखित 'दमयंती स्वयंवर' मधील प्रसंगचित्रणाचे वर्णन करा.

प्र.5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) ज्ञानेश्वरांची गुरूपरंपरा

ब) दमयंती स्वयंवरातील वृत्तरचना

क) स्मृतिस्थळाचा लेखक व रचनाकाळ

ड) ज्ञानेश्वरकालीन महाराष्ट्र

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2212

[Total No. of Pages : 2

[6452]-24
M.A. (Part-II)
MARATHI (मराठी)
नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग-1
(2019 Pattern) (Semester-III) (30404)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* ताराबाई शिंदे यांनी स्त्री जीवनातील कोणते प्रश्न मांडले आहेत? **[10]**

किंवा

'स्त्री पुरूष तुलना' या निबंधात पुरूषांचे कोणते दोष दाखवून दिले आहेत?

प्र.*2)* ताराबाई शिंदे यांनी स्त्री आणि पुरूष एकमेकांना पूरक असल्याचे कसे दाखवून दिले आहे? **[10]**

किंवा

शेटजी प्रताप या खंडकाव्याचा आशय थोडक्यात मांडा.

प्र.*3)* शेटजी प्रताप यांच्या खंडकाव्यातील शेतकऱ्यांच्या शोषणाचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मुकुंदराव पाटील यांच्या खंडकाव्याचा शेवट वाचकाला का अस्वस्थ करतो?

प्र.*4)* शोभायात्रा नाटकातील मूल्यांचा बुरखा आणि वास्तव यांची मांडणी करा. **[10]**

किंवा

शफाअत खान यांच्या नाटकातील दहशतीचे आणि हिंसेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्र.5) कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. **[10]**

अ) स्त्रियांच्या दु:खाचे मूळ आज्ञानात

ब) शेतकरी विरूद्ध कुलकर्णी आणि सावकार

क) नाटककार शफाअत खान यांचे वेगळेपण

ड) 'शोभायात्रा' नाट्यात्मक वास्तव

✤✤✤✤

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2213

[Total No. of Pages : 2

[6452]-25
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CBOP-12: लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य : भाग – 1
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (30405) (ऐच्छिक)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) लोकसाहित्य संकल्पना स्पष्ट करून व्यापकता व सर्वसमावेशकता सविस्तर विषद करा.

किंवा

ब) लोकसाहित्य म्हणजे काय? ते सांगून लोकसाहित्याची प्रयोजने सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) लोकसाहित्याच्या अभ्यासाचे विविध संप्रदाय सांगून त्यांच्या वेगळेपणाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) लोकसाहित्य आणि विविध अभ्यासक्षेत्रे यांचा आढावा घेऊन भारतीय लोकसाहित्य मीमांसकांच्या विधानांचा परामर्श घ्या.

प्र.3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) लोकसाहित्याचे समाज, संस्कृती आणि तत्त्वज्ञान यांच्याशी असलेल्या अनुबंधाचे स्वरूप सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) लोकसाहित्य अध्ययनाची आवश्यकता स्पष्ट करून त्याची साहित्य व शास्त्रे यासंदर्भात सविस्तर चर्चा करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **[10]**

अ) अभंग, ओवी, पदे, गौळणी, आरत्या व भारूडे यातील लोकसाहित्य आणि संत कविता यांचा अनुबंध सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

ब) लोकसाहित्य आणि महाकाव्य यांचा अनुबंध सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) **लोकसाहित्य आणि उखाणे**

ब) **लोकसाहित्य आणि भारूडे**

क) **लोकसाहित्य आणि रूढी परंपरा**

ड) **लोकसाहित्य आणि लोककला**

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2214

[Total No. of Pages : 1

[6452]-26

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

सौंदर्यशास्त्र : भाग - 1

अभ्यासपत्रिका क्र. 8 (ऐच्छिक)

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (30406) (श्रेयांक पध्दती) (Optional)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* सौंदर्यशास्त्र आणि तत्त्वज्ञान यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्यशास्त्र आणि समीक्षासंकल्पना सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.*2)* सौंदर्यशास्त्रातील अनन्यसाधारणत्वाचा सिध्दांत स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्यविधान आणि नीतिविधान यांच्यातील साम्यभेद स्पष्ट करा.

प्र.*3)* सौंदर्यसिध्दांतातील क्रीडासिध्दांत स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सौंदर्यसिध्दांताचे स्वरूप स्पष्ट करून भावनानिष्ठतेचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.*4)* सौंदर्यानुभव आणि तार्किक अनुभव यांतील वेगळेपणाचा परिचय करून द्या. **[10]**

किंवा

सौंदर्यानुभवातील वैश्विकतेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*5)* कोणत्याही दोहोंवर टीप लिहा. **[10]**

अ) सह - अनुभूतीचा सिध्दांत

ब) सौंदर्यशास्त्र आणि नवे शोध

क) सौंदर्यविधान आणि मूल्यविधान

ड) सौंदर्यानुभवाची भावना

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2215

[Total No. of Pages : 1

[6452]-27
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CBOP-12: लेखनविद्या व निबंधलेखन : भाग – 1
(2019 Pattern) (Semester - III) (30407) (ऐच्छिक)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) जीवन व्यवहारात लेखनविद्येचे स्वरूप, महत्त्व व कार्य विशद करा.

किंवा

'भाषा एक सामाजिक संस्था' या विधानाचा परामर्श घ्या.

प्र.2) क्षेत्रनिहाय विविध क्षेत्रातील मराठीभाषेचे उपयोजन सोदाहरण लिहा.

किंवा

बोलीभाषा व लिखितभाषांचे स्वरूप व वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.3) आधुनिक प्रसार माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये सोदाहरण लिहा.

किंवा

ललित लेखनाचे प्रकार निहाय आढावा घ्या.

प्र.4) निबंध लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करून निबंधाचे प्रकार लिहा.

किंवा

निबंध लेखनाचे कौशल्ये विशद करून निबंधाचा हेतू व कार्ये लिहा.

प्र.5) पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीप लिहा.

अ) लेखन एक संवाद

ब) ललितेत्तर साहित्य

क) लिपीची गरज व महत्त्व

ड) निबंधाची शैली व भाषा

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2216

[Total No. of Pages : 1

[6452]-28

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12: मराठीतील वैचारिक साहित्य

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - III) (30408)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) वैचारिक साहित्य म्हणजे काय ते सांगून वैचारिक साहित्याची प्रयोजने स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

ललित साहित्य व वैचारिक साहित्य यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.2) वैचारिक साहित्याची तत्त्वचिकित्सा व आशय स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

वैचारिक साहित्यातील सर्जनशीलता स्पष्ट करा.

प्र.3) अर्वाचीन कालखंडातील मराठी वैचारिक साहित्याचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

मराठी वैचारिक गद्यलेखन परंपरेचा आढावा घ्या.

प्र.4) इ.स. 1875 ते इ.स. 1920 या कालखंडातील प्रमुख विचारवंताचे योगदान विशद करा. **[10]**

किंवा

इ.स. 1946 ते इ.स. 1960 या कालखंडातील मराठी वैचारिक साहित्याची वाटचाल स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) लोकहितवादी

ब) वैचारिक साहित्य : शैली वैशिष्ट्ये

क) वैचारिक साहित्याच्या अभिव्यक्तीची वैशिष्ट्ये

ड) इ.स. 1818 ते 1975 या कालखंडातील प्रमुख विचारवंत

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2217

[Total No. of Pages : 1

[6452]-29

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12: साहित्य : सर्जन व उपयोजन : भाग – 1

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (30409)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) साहित्यनिर्मितीचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्य आणि प्रतिभा यांचा सहसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.2) साहित्य निर्मिती संदर्भात भारतीय मीमांसकांच्या मतांचा परामर्श घ्या. **[10]**

किंवा

साहित्यनिर्मिती मधील भाषेचे महत्त्व लिहा.

प्र.3) साहित्यनिर्मिती संदर्भात पाश्चात्य अभ्यासकांचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

साहित्यः अभिव्यक्ती पध्दती या संदर्भात सविस्तर लिहा.

प्र.4) समकालीन प्रसारमाध्यमांतील लेखनप्रकाराचे स्वरूप लिहा. **[10]**

किंवा

सर्जनशीलता : एक अर्जित कौशल्य याबाबत सविस्तर लिहा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) साहित्याच्या पूर्व परंपरेचे ज्ञान

ब) सर्जन प्रक्रिया व युगधर्म

क) समकालीन साहित्याचे वाचन

ड) सर्जनप्रक्रिया व उपलब्ध साहित्यप्रकार

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2218

[Total No. of Pages : 1

[6452]-30

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-13(4) : प्रसार माध्यमांसाठी लेखन कौशल्य : भाग – 2

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40401)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) माहितीपट संकल्पना स्पष्ट करून त्याचा हेतू स्पष्ट करा.

ब) 'तरूणांमधील वाढती व्यसनांधिनता' या विषयावरील लघुपटासाठी नमुना संहिता लेखन करा.

प्र.2) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) चित्रपट पटकथा संकल्पना व स्वरूप सांगा.

ब) पटकथा लेखनासाठी आवश्यक लेखन कौशल्याचा परिचय करून घ्या.

प्र.3) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) फेसबुक, व्हाट्सअप या समाजमाध्यमांचे स्वरूप व भाषिक वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) 'राजकारणातील तरूणांचा सहभाग' या विषयावर ब्लॉगवर करावयाच्या लेखनाचा नमुना तयार करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) दृकश्राव्य नवमाध्यमांचे वेगळेपण व प्रभावी प्रभावाची कारणमीमांसा करा.

ब) युट्यूबचे वेगळेपण स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा लिहा. **[10]**

अ) लघुपटाचे प्रकार

ब) चित्रपट परिक्षणाचे स्वरूप

क) टेलीग्राम स्वरूप, महत्त्व

ड) युट्यूब स्वरूप, महत्त्व

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2219

[Total No. of Pages : 1

[6452]-31

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CC-14 : साहित्य संशोधन

(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40402)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.*1)* संशोधन प्रक्रियेतील विविध टप्पे स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

संशोधनासाठी आवश्यक असणाऱ्या साधनांचा सोदाहरणासह परामर्श घ्या.

प्र.*2)* भाषिक संशोधनाची अभ्यासक्षेत्रे स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

कालखंडाच्या अभ्यासासंबंधी संशोधन कसे केले जाते ते स्पष्ट करा.

प्र.*3)* आंतर्विद्याशाखीय संशोधन संकल्पना स्पष्ट करून साहित्य आणि समाजशास्त्र यांच्यातील सहसंबंधाचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

आंतर्विद्याशाखीय संशोधन संकल्पना स्पष्ट करून साहित्य आणि मानसशास्त्र यांच्यातील परस्परसंबंधाचा आढावा घ्या.

प्र.*4)* संशोधन आराखड्याची आवश्यकता सांगून वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

सर्वेक्षणात्मक संशोधन पद्धतीची वैशिष्ट्ये सांगून प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.*5)* टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) संशोधनाचे प्रकार

ब) लेखकाचा अभ्यास

क) साहित्य आणि इतिहास

ड) निष्कर्षात्मक संशोधन पद्धती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2220

[Total No. of Pages : 1

[6452]-32
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CC-15: नेमलेल्या मध्ययुगीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग – 2
(2019 Pattern) (Credit System) (Semester - IV) (40403)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) संत तुकारामांच्या अभंगांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

संत तुकारामांच्या निवडक अभंगांतील भक्तिपर अभंगांचा परिचय करून द्या.

प्र.2) 'आज्ञापत्रा' तून छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कार्याचे वर्णन कसे केले आहे? सविस्तर लिहा. **[10]**

किंवा

'आज्ञापत्रा' चे भाषाविशेष सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.3) मोरोपंत लिखित 'श्लोक केकावली' या काव्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

मोरोपंत लिखित 'श्लोक केकावली' च्या भाषाशैलीविषयी सविस्तर लिहा.

प्र.4) संत तुकारामांच्या निवडक अभंगांतील समाजप्रबोधनपर अभंगांचा आढावा घ्या. **[10]**

किंवा

'आज्ञापत्राच्या' आधारे दुर्गांचे महत्त्व सांगून दुर्गव्यवस्थेबाबत विचार स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) आज्ञापत्रातील व्यापारी जहाज संबंधी धोरण

ब) कवी मोरोपंत

क) रामचंद्रपंत अमात्य

ड) संत तुकारामांचे अभंग व पर्यावरण

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2221

[Total No. of Pages : 1

[6452]-33

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

नेमलेल्या अर्वाचीन साहित्यकृतींचा अभ्यास : भाग – 2

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40404)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) ‘अमेरिका’ या प्रवासवर्णनात आलेल्या स्थलांतरितांचे प्रश्न कोणत्या स्वरूपाचे आहेत, ते लिहा. **[10]**

किंवा

‘अमेरिका’ या प्रवासवर्णनाचे भाषिक विशेष स्पष्ट करा.

प्र.2) "दिवे गेलेले दिवस’ या कादंबरीतील नायकाची मन:स्थिती स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

‘दिवे गेलेले दिवस’ या कादंबरीतील आणीबाणीचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.3) ‘वाट तुडवताना’ या आत्मकथनाचे भाषिक वेगळेपण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

‘वाट तुडवताना’ या आत्मकथनातील लेखकाच्या जडणघडणीचे चित्रण कसे रेखाटले आहे? ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.4) ‘वाट तुडवताना’ या आत्मकथनातील निवेदनाचे स्वरूप स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

‘अमेरिका’ या प्रवासवर्णनातील चंगळवादाचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) ‘दिवे गेलेले दिवस’ या कादंबरीची भाषा

ब) ‘दिवे गेलेले दिवस’ या कादंबरीतील दैनंदिनीचे स्वरूप

क) ‘अमेरिका’ या प्रवासवर्णनातील निसर्गचित्रण

ड) ‘वाट तुडवताना’ या आत्मकथनातील संघर्षाचे चित्रण

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2222

[Total No. of Pages : 1

[6452]-34

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-12 : लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य : भाग – 2

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40405) (ऐच्छिक)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) मराठी लोकगीतांचे सामाजिक महत्त्व सांगून लोकगीतांचे प्रकार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

लोककथांची प्रेरणा, स्वरूप व प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.2) 'लोककलेतून लोक प्रबोधन साधले जाते'. या विधानाचे सविस्तर स्पष्टीकरण लिहा. **[10]**

किंवा

महाराष्ट्रातील लोकसंस्कृतीच्या उपासकांचे सांस्कृतिक महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3) लोकसाहित्याच्या भारतीय अभ्यास परंपरेची सविस्तर माहिती लिहा. **[10]**

किंवा

डॉ.रा.चिं.ढेरे व डॉ. मधुकर वाकोडे यांनी मांडलेली लोकतत्त्व किंवा लोकबंध विशद करा.

प्र.4) लोकसाहित्याच्या अभ्यासाला साहाय्य करणाऱ्या महाराष्ट्र राज्य लोक–साहित्य समितीचे कार्य लिहा. **[10]**

किंवा

दुर्गा भागवत यांचे लोकसाहित्यविषयक विचार स्पष्ट करा.

प्र.5) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा. **[10]**

अ) मराठी स्त्रीगीते

ब) लोकसाहित्याचा आधुनिक साहित्याशी अनुबंध

क) कीर्तनाचा समाजावरील प्रभाव

ड) लोकसंस्कृतीचा उपासक : वासुदेव

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2223

[Total No. of Pages : 1

[6452]-35
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र.–8 (ऐच्छिक)
ii) सौंदर्यशास्त्र : भाग – 2
(2019 Credit Pattern) (Semester - IV) (Optional Paper) (40406)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) सौंदर्यशास्त्र व विज्ञान यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

'सौंदर्यशास्त्रात उपपत्तिनिरपेक्ष वस्तुस्थितीचा अभाव असतो' कसे ते लिहा.

प्र.2) सौंदर्यविधान संकल्पनेची तार्किक वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

सौंदर्यशास्त्रातील अनन्यसाधारणत्वाचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.3) सौंदर्यसिध्दांतातील आविष्कारवादाचे महत्त्व नोंदवा.

किंवा

बा.सी. मर्ढेकरांचा भावनानिष्ठ समतानतेचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.4) सौंदर्यनुभवाची विविधता साधार लिहा.

किंवा

सौंदर्यनुभवाची स्वायत्तता सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) निसर्गातील सौंदर्य

ब) नीतिविधान

क) मार्क्सवादी कलानिर्मिती

ड) लयसिध्दांत

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2224

[Total No. of Pages : 1

[6452]-36

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

CBOP-16: लेखनविद्या व निबंधलेखन : भाग - 2

(2019 Pattern) (Semester - IV) (40407) (ऐच्छिक)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) वृतपत्रीय लेखनाचे स्वरूप आणि विशेष थोडक्यात लिहा. **[10]**

किंवा

अग्रलेख म्हणजे काय? अग्रलेखाचे स्वरूप व शैली स्पष्ट करा.

प्र.2) नभोवाणी या माध्यमाचे समाजजीवनातील महत्त्व - विशद करा. **[10]**

किंवा

नभोवाणीवरून प्रसारित होणाऱ्या बातमीपत्राची वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

प्र.3) दूरचित्रवाणीवरील शैक्षणिक कार्यक्रमाचे स्वरूप, उद्दिष्ट्ये यांचा परामर्श घ्या. **[10]**

किंवा

दूरचित्रवाणी माध्यमासाठी सामाजिक विषयांवरील मालिकांचे संहिता लेखन करताना कोणती काळजी घ्यावी?

प्र.4) परिभाषा व कार्यालयीन परिभाषा सविस्तर चर्चा करा. **[10]**

किंवा

तुमच्या महाविद्यालयामध्ये वार्षिक स्नेहसंमेलन संपन्न - झाले. याविषयी इतिवृताचा नमूना तयार करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) वृतपत्रीय समीक्षा

ब) नभोवाणी आणी मराठी भाषा

क) दूरचित्रवाणी : लेखन तंत्र

ड) कार्यालयीन कामकाजासाठी संगणकाचा वापर

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2225

[Total No. of Pages : 1

[6452]-37
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CBOP-16: साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास
(2019 Pattern) (Semester - IV) (40408)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 50

सूचना : 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) साहित्यपरंपरा आणि समाज यांच्यातील परस्पर संबंध सोदाहरण स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्य हे सामाजिक परिस्थितीचे अपत्य असते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.2) साहित्याच्या अभ्यासाचे विविध दृष्टीकोन स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्याचा सामाजिकदृष्टीने केल्या जाणाऱ्या अभ्यासाची व्याप्ती विशद करा.

प्र.3) साहित्यनिर्मिती मागील चळवळींचा लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वावर कसा प्रभाव पडतो साधार स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'भाषा ही व्यक्तिच्या नाही तर समाजाच्या आयुष्यात निर्माण होते' या विधानाची यथार्थता स्पष्ट करा.

प्र.4) वाङ्मयीन अभिरूची आणि वाचक यांचे नाते स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

अर्वाचीन काळातील बदलत्या वाङ्मयीन अभिरूचीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) साहित्यातील अभिव्यक्ती

ब) सामाजिक अभ्यासाची व्याप्ती

क) साहित्यनिर्मिती आणि सामाजिक चळवळ

ड) साहित्याचे समाजावरील परिणाम

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

PD2226

[Total No. of Pages : 1

[6452]-38

M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
CBOP-16: साहित्यः सर्जन आणि उपयोजनः भाग – 2
(2019 Pattern) (Semester - IV) (40409)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 50*

सूचना : *1)* सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र.1) साहित्य निर्मिती आणि साहित्याची प्रयोजने यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

कलात्मक अलिप्ततेचा अभाव हा निर्मितीप्रक्रियेतील प्रमुख अडथळा आहे, कसे ते लिहा.

प्र.2) साहित्य निर्मिती मधील कल्पनाशक्तीचे महत्त्व स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्य निर्मितीतील भाषेचे स्थान स्पष्ट करा.

प्र.3) ललित साहित्य आणि समाज जीवन यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

'भारतीय साहित्यविचारात प्रतिभेचे महत्त्व अनन्यसाधारण आहे' या विधानाची चर्चा करा.

प्र.4) साहित्यकृती आणि समकालीन वास्तव यांचा परस्पर संबंध स्पष्ट करा. **[10]**

किंवा

साहित्याच्या प्रसारासाठी कोणकोणत्या आधुनिक प्रसारमाध्यमांचे उपयोजन केले जाते, ते सोदाहरण लिहा.

प्र.5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[10]**

अ) दैनंदिन जीवनातील अनुभव आणि कलात्मक अनुभव

ब) साहित्यकृतीचे आशयसौंदर्य

क) साहित्यकृती व प्रसारमाध्यमे

ड) सूचकता

ⓘⓘⓘⓘ